

FITS 1 hankeryhmän kokous

Aika: Keskiviikko 21.08.2002 klo 9.00 – n. 12:00

Paikka: Liikenne- ja viestintäministeriö, kokoushuone MURTAJA, Etelä-Esplanadi 16, 5. kerros

Läsnä:

Matti Roine, pj	LVM
Seppo Öörni	LVM
Jari Jakonen	Tieliikelaitos
Petri Ellmén	Tieliikelaitos
Jussi Kiuru	Tieliikelaitos
Jouni Salakka	Suomen taksiliitto
Tapani Virtanen	Tietoenator Oyj
Jukka Lähesmaa	SysOpen Oyj
Juhani Bäckström	SCC Viatek Oy
Petri Ikonen	Semel Oy
Kristiina Soini	Ilmatieteenlaitos
Magnus Nygård	Tiehallinto
Mikaela Runeberg	SysOpen Oyj
Pertti Peussa	VTT
Pekka Leviäkangas	VTT (koordinaattorin edustaja)
Markus Väyrynen, siht.	Sito-konsultit Oy

1. Avaus ja asialistan tarkistus

Matti Roine avasi kokouksen. Asialista hyväksyttiin.

2. Edellisen kokouksen muistio

Matti Roine kävi läpi edellisen kokouksen muistion. Muistio hyväksyttiin. Todettiin, että Pro Telio -ohjelman ja FITSin liitännöistä sovitaan Tiehallinnon kanssa. Semel Oy:n hanke-ehdotuksen toteuttamispäätöstä ei ole vielä tehty.

3. Hankealueen hankkeiden tilannekatsaus

Liikenteen tietopalveluiden käyttäjäkeskeinen tuotteistus

Tieliikelaitoksen edustajat esittelivät hankkeen tilannekatsauksen. Hankkeen ensimmäisen vaiheen tulokset ovat valmiit. Käyttäjätarpeiden, arkkitehtuurin ja ansaintalogiikan osalta on käsitelty mobiilikeli -palvelun pilotointia. Käyttäjätarpeiden osalta keskeisiä tuloksia ovat:

- mobiiliin liikenteen tietopalvelun henkilökohtaisuutta arvostetaan
- palvelun nopeus, informaation selkeys ja tulkinta omista lähtökohdista tärkeää
- kiinteä kuukausimaksu näyttäisi olevan kiinnostavin maksutapa
- paikannuksen hyöty on vähäinen (epätarkkuus, hinta)
- potentiaalisia käyttäjiä erityisesti viikonloppu- ja lomaliikenne
- käyttäjien määrällä ja palvelun käytön ajankohdalla suora korrelaatio palvelun radiomainosten ajankohtaan

Palvelun tietoarkkitehtuuri vaatii melko suuria investointeja. Investointien suuruus riippuu pitkälle yrityksen olemassa olevasta tietoarkkitehtuurista. Kehitysympäristöä varten on mahdollisesti ostettava palvelin. Lisäksi kehitysympäristön rinnalle on pystytettävä testialue, joka emuloi tuotantoaluetta mahdollisimman tarkasti. Lopullinen tuotantoympäristö vaatii 24 tunnin ylläpidon

Palvelun tuotot jakaantuvat sisällöntuottajan, palvelun tarjoajan ja operaattorin kesken suunnilleen tasan. Ongelmana on kuitenkin kustannuksien epätasainen jakaantuminen. Kiinteistä kustannuksista suurin osa on sisällön tarjoajalla. Operaattorilla ei periaatteessa ole kustannuksia ollenkaan. Ohjelmistojen ja alustojen toimittaja ei osallistu palvelun riskiin. Mm. näistä syistä palvelun hinta nousee liian korkeaksi. Teoreettisen laskelman mukaan palveluntuottajien (sisältö ja tarjoaja) liikevaihtomaksimi on 380 000 euroa kaudessa (6 kk). Kokemuseräisen laskelman mukaan liikevaihto on 5000 euroa/kausi/jakelija.

Keskusteluissa todettiin seuraavaa:

- liikevaihtolaskelmissa olisi hyvä tehdä herkkyystarkasteluja
- jotta palvelu saataisiin kannattavaksi, tulisi palveluvalikoiman olla laaja
- jatkossa työstä raportoidaan kaksi osaraporttia ja yksi painettu loppuraportti
- FITS 1 hankeryhmä voisi miettiä ja ehdottaa tässä hankkeessa tutkittavia/selvitettäviä asioita

Hankkeen esittelymateriaali on muistion liitteenä.

Liikennetietokirjasto KALKATI

Mikaela Runeberg SysOpenista kertoi hankkeen tilanteesta. Järjestelmä valmistui heinäkuussa. Tuotantoympäristöön se siirretään elokuun aikana ja syyskuussa tehdään sisällön tarkistus.

Sovittiin, että liikennetietokirjaston demo -versio esitellään seuraavassa hankeryhmän kokouksessa ja mahdollisesti FITS -syystapaamisessa.

Liikennetelematiikan pelisäännöt

Juhani Bäckström esitteli hankkeen tilannekatsauksen. HIITin tutkijat ovat työstäneet hanketta eteenpäin. Raporttiluonnos työryhmän omaan käyttöön valmistuu viikolla 34. Luonnos kommentointia varten 2-3 viikkoa tämän jälkeen. Tuloksia esitellään seuraavassa hankeryhmän kokouksessa.

DARC -esiselvitys

Juhani Bäckström esitteli hankkeen tilannekatsauksen. Hankkeessa tutkitaan DARC -palvelun tiedonvälityskapasiteetin hyödyntämismahdollisuuksia liikennetelematiikassa. Esiselvityksen perusteella tehdään FITS 1 hankeryhmässä päätös mahdollisesta jatkosta. Hanke edistyy aikataulussaan.

Tavaraliikenteen telematiikan järjestelmäarkkitehtuuri

Jukka Lähesmaa esitteli hankkeen tilannekatsauksen. Esiselvityksen luonnos on valmistunut. Loppuraportti jaetaan ja esitellään seuraavassa hankeryhmän

kokouksessa. Järjestelmäarkkitehtuurin jatkokehityksestä on sopimus valmiina CapGemini Oy:n kanssa. Jatkotyö esitellään myös seuraavassa kokouksessa.

ITS Finland

Pekka Leviäkangas esitteli ITS Finland -hankkeen tilannekatsauksen. Kansainvälisten esimerkkien kartoitus on tehty. Seuraavaksi työsetään ITS Finlandin toimintasuunnitelmaa, jota varten haastatellaan keskeisiä toimijoita Suomessa.

Todettiin, että Ruotsin malli voisi soveltua myös Suomeen. Ruotsissa on lähdetty liikkeelle projektista, jota laajennetaan yhdistyksen suuntaan. Seuraavassa kokouksessa esitellään selvityksen tuloksia.

HelpDesk

Pekka Leviäkangas esitteli hankkeen tilannekatsauksen. Kaikki ohjelmoidut työpajat on "myyty". Lista työpajoista ja niiden aikataulusta löytyy FITS:n www - sivuilta. FITS 1 hankeryhmän jäsenet voivat osallistua työpajoihin niin halutessaan. Sovittiin, että työpajoista tehdään yhteenveto hankeryhmälle, kun kaikki on pidetty.

Etäluettavien älykorttien standardointi

Seppo Öörni esitteli hankkeen tilannekatsauksen. Etäluettavista älykorteista ollaan laatimassa standardia (ISO 14443), joka on jo osittain valmis. Advantec Oy on laatinut LVM:lle selvityksen standardin tilasta ja sisällöstä. Selvitys on luonnosvaiheessa. 9.9 järjestetään selvitykseen liittyen työpaja, johon kutsutaan laitevalmistajia sekä tilaajia. Lopullinen raportti ilmestyy syyskuussa ja jaetaan seuraavassa hankeryhmän kokouksessa. Standardi koskee mm. YTV:n käyttöön ottamia etäluettavia älykortteja.

Keskusteluissa todettiin, että LVM on ollut mukana ja seurannut joukkoliikenteeseen ja liikennetelematiikkaan liittyvää standardointia. Todettiin, että jatkossa vastuu voisi olla esim. ITS Finland tyyppisellä yhdistyksellä.

4. Hanke-ehdotukset

Digiroadiin liittyvät palvelut, Tietoenator Oyj ja VTT

Matti Roine totesi, että hanke on käynnistetty. Projektisuunnitelmaan on tehty edellisessä hankeryhmän kokouksessa ehdotetut korjaukset. Hankkeessa keskitytään erityisesti Digiroadin ja palvelujen rajapintojen selvitykseen. Asiaa käsitellään seuraavassa kokouksessa hankkeiden tilannekatsauksessa.

Standardi ajoneuvon sisäiselle tiedonsiirrolle (EN 13149) - sovellusohje

Pertti Peussa esitteli hanke-ehdotuksen. EN 13149 on tuleva Euroopan laajuinen standardi, joka kattaa liikennöijän ajoneuvolaitteet busseissa, raitiovaunuissa ja "light rail" -ajoneuvoissa. Tavoitteena on järjestelmien yhteensopivuus ja yhteentoimivuus. Tiedonsiirto protokollana on joko WorldFIP tai CANopen.

Standardi on melko monimutkainen ja vaatii ohjeistuksen. Hanke-ehdotus käsittää standardin sovellusohjeen laatimisen. Ehdotus sisältää:

- CAN -väylän kuvauksen
- CANOpen protokollan kuvauksen (todennäköisesti käytettävä protokolla)
- standardin "avaamisen" liikennöijälle ja laitetoimittajalle
- ohjeen toimitustyön valittuun julkaisumuotoon
- kokoukset ja niiden raportoinnin.

Jos työ aloitetaan heti, se valmistuu vuoden vaihteeseen mennessä.

Keskusteluissa todettiin, että standardilla on vaikutuksia käytetyn kaluston myyntiin ja markkinointiin. Todettiin myös, että ehdotus vaikuttaa toteutuskelpoiselta ja tärkeältä. Sovittiin, että LVM selvittää löytyykö hankkeelle rahoitusta. Isot liikennöitsijät ovat tekemässä kalustoinvestointeja, minkä vuoksi ainakin standardista tiedottamisella on kiire.

Asian sisältö liittyy toteutusvaiheessa olevaan liikennetietokirjastoon, johon se tulisi liittää. Lisäksi standardilla on rajapinta tavaraliikenteen telematiikan järjestelmäarkkitehtuurityön kanssa. Asiasta tulisi tiedottaa hankkeen johtoryhmää.

Sovittiin, että seuraavan hankeryhmän kokouksen pääteema on standardointi. Hanke-ehdotuksen esittelykalvot ovat muistion liitteenä.

Autoliikenne ja IPV6, VTT

Pekka Leviäkangas esitteli hanke-ehdotuksen. Ehdotuksen ajatuksena on tutkia (esiselvitys), mitä liikennetelematiikan sovellusmahdollisuuksia luo ajoneuvokohtainen IP -osoite.

Keskusteltiin siitä, tulisiko osa hankeryhmille esitettävistä ehdotuksista laittaa julkiseen hakuun. Esim. IPV6 -ehdotuksen tapauksessa myös muilla aiheeseen liittyvillä toimijoilla voisi olla "annettavaa" hankkeelle. Todettiin, että mm. TTKK on lähestynyt LVM:tä saman tyylisellä hanke-ehdotuksella.

Todettiin, että FITS -ohjelman alussa määritellyt hankealueet ja niihin liittyvät ehdotukset ovat olleet julkisessa haussa. Sen lisäksi on käynnistetty useita hankkeita, jotka ovat olleet yksittäisiä eri osapuolien FITSiin tuomia projekti-ideoita. Tämän vuoden osalta FITSin määrärahat on suurimmaksi osaksi käytetty ja uusia hankkeita on vaikea enää käynnistää.

Sovittiin, että loppuvuoden aikana FITS 1 -hankeryhmä määrittelee uudet etenemisen kannalta strategiset painopistealueet seuraavalle vuodelle. Tämän määrittelyn pohjalta tehdään esitys uusista julkisista hanke-ehdotuspyynnöistä. Myös IPV6 -ehdotuksen käynnistäminen ja käynnistämistapa määritellään tässä yhteydessä. LVM:n kannalta on kuitenkin tärkeää tunnistaa eri mahdollisuudet ja luoda käsitys siitä, mitä IPV6 tuo mukanaan.

Modulaarinen hajautettu ajonvälitysjärjestelmä, Semel Oy

LVM ei ole vielä ehtinyt käsitellä ehdotusta. Asia pyritään käsittelemään seuraavaan hankeryhmän kokoukseen mennessä. Todettiin, että yleisen tason ajonvälitysjärjestelmän arkkitehtuurille voisi olla tarvetta.

Rajaliikenteen GSM -palvelu

Matti Roine kertoi Mediatalo Aranea Ky:n tekemästä alustavasta hankeehdotuksesta, jossa olisi tarkoitus tutkia GSM:n hyödyntämistä rajaliikenteessä ilmoitettaessa vuoronumeroa. Asiasta on pidetty palaveri, johon osallistui edustajia eri viranomaisten taholta. Ulkoministeriö haluaisi viedä hanketta eteenpäin. On sovittu, että FITS 1 hankealue toimii asian "moottorina".

Sovittiin, että aihekokonaisuuden ympäriltä järjestetään työpaja syksyn aikana. Tehtävänä on määrittää mm. viranomaisten roolijako, tehtävät, etenemisen kannalta tärkeät asiakokonaisuudet jne. Työpajaan kutsutaan mukaan myös RHK:n edustajat.

5. TIDENT Forum and International Travel Information Seminar

Markus Väyrynen kertoi Lontoossa 26-28.6.2002 pidetystä seminaarista ja sen aiheista. Seminaarin ensimmäisessä osiossa käsiteltiin TRIDENTiä, joka on spesifikaatio (rajapinta) staattisen ja reaaliaikaisen liikennetiedon vaihtamiseen eri operaattoreiden välillä. Se sisältää datamallin ja sitä selittävän tietosanakirjan, valmiin XML -skeeman ja ohjelmistomoduulit (Java, CORBA ja DCOM) käyttöönottoa varten sekä paikkatiedonmäärittämissysteemin, joka perustuu ILOCiin. Spesifikaatiota on testattu useissa eri kohteissa ja kokemukset ovat olleet pääosin positiivisia. TRIDENT on CEN/TC 278 käsittelyssä standardointia varten. Projekti päättyy syksyllä 2002.

Seminaarin toisessa osiossa käsiteltiin matkustajainformaatioon liittyviä standardeja, spesifikaatioita ja järjestelmiä. Seminaarin kaikki esitysmateriaali sekä TRIDENTiin liittyvät asiakirjat ja spesifikaatiot löytyvät osoitteesta www.ertico.com/trident.

Kokouksen esitysmateriaali on muistion liitteenä.

6. Muut asiat

Pohjoismaisten ministeriöiden välisen yhteistyöryhmän (NÄT/IT) projektin Telematik och individ -seminaariin tarvittaisiin Suomesta edustaja. Mahdolliset halukkaat osallistujahenkilöt voivat ilmoittautua LVM:lle.

EU:ssa on vireillä aloite liittyen Atlantic -projektiin liikenteen tietopalvelujen järjestämisestä. Aiheesta järjestettiin tapaaminen "Atlantic Focus Group meeting". Tapaamisen muistio on liitteenä. Asia liittyy mm. pelisäännöt hankkeeseen.

27.6 järjestettiin ” TEN-T Policy Committee/ ITS for Road” -kokous, jossa käsiteltiin mm. liikenteen hinnoitteluun ja Euroopan laajuiseen liikennepolitiikan visioon (2010) liittyviä asioita. Aiheen esittelykalvot ovat muistion liitteenä.

Karenista järjestetään Viking -ohjelman puitteissa seminaari 23-25.9 Kööpenhaminassa.

18.11 järjestetään Viking -workshop ”Heavy Goods Vehicles Fee Collection” Tukholmassa. Lisätietoja saa Kristian Appeliilta Traficon Oy:stä.

7. Kokouksen päättäminen ja seuraava kokous

Seuraava kokous järjestetään tiistaina 5.11.2002 klo 9.00. Tarkempi paikka ilmoitetaan myöhemmin. Seuraavassa hankeryhmän kokouksessa käsitellään mm. hankeryhmän kokoonpanoa. Puheenjohtaja päätti kokouksen.

JAKELU Osallistujat
FITS 1 hankeryhmä
FITS –koordinaattori

LIITTEET

1. Liikenteen tietopalveluiden käyttäjäkeskeinen tuotteistus, esittelymateriaali
 2. Hanke-ehdotus, Standardi ajoneuvon sisäiselle tiedonsiirrolle (EN 13149) -sovellusohje, esittelymateriaali
 3. TIDENT Forum and International Travel Information Seminar, esitysmateriaali
 4. Atlantic Focus Group meeting -summary
 5. ”TEN-T Policy Committee/ ITS for Road” -kokous, esityskalvot
-